Radioterapia wiązką zewnętrzną

Radioterapia wiązką zewnętrzną wykorzystuje aparat, który kieruje promieniowanie na określoną część ciała. Większość osób ma krótkie zabiegi raz dziennie, pięć dni w tygodniu, przez kilka tygodni. Podczas sesji nie boli i nie sprawia, że stajesz się radioaktywny(-a).

Wersja w skrócie

Ta strona jest dla osób, które mają zacząć radioterapię wiązką zewnętrzną, oraz dla ich bliskich. Wyjaśnia, czym jest to leczenie, jak wygląda każda wizyta i kiedy dzwonić do zespołu.

Radioterapia wiązką zewnętrzną polega na tym, że aparat kieruje promieniowanie na Twojego raka. To leczenie miejscowe, co oznacza, że obejmuje określoną część ciała. Na przykład jeśli masz raka płuca, promieniowanie dostaniesz tylko na klatkę piersiową, a nie na całe ciało.

Stosuje się ją w leczeniu wielu rodzajów raka.

Promieniowanie pochodzi z aparatu znajdującego się poza Twoim ciałem i jest starannie skierowane na raka.

Jak trafia w raka

Istnieje wiele rodzajów radioterapii wiązką zewnętrzną, ale wszystkie mają jeden cel. Jest nim dostarczenie do guza najwyższej przepisanej dawki promieniowania przy oszczędzeniu otaczających zdrowych tkanek. Każdy rodzaj wykorzystuje komputer, który analizuje obrazy guza i oblicza jak najdokładniejszą dawkę oraz drogę wiązki.

Do częstych rodzajów należy radioterapia konformalna 3D, która kształtuje wiązki do guza z wielu kierunków. Inny to radioterapia z modulacją intensywności wiązki (IMRT), która używa wielu mniejszych wiązek i może zmieniać ich siłę. Radioterapia pod kontrolą obrazu (IGRT) wykorzystuje skany podczas leczenia, aby dostosować się do zmian wielkości i położenia guza. Inne metody, takie jak radiochirurgia stereotaktyczna, skupiają wiązki wysokiej energii na małych guzach o wyraźnych granicach.

Co dzieje się przed pierwszym zabiegiem

Przed rozpoczęciem leczenia odbędziesz 1- do 2-godzinne spotkanie z lekarzem lub pielęgniarką. Będzie badanie fizykalne, rozmowa o Twojej historii choroby i być może badania obrazowe. Zespół omówi leczenie, jego korzyści i działania niepożądane oraz to, jak o siebie dbać. Potem możesz zdecydować, czy chcesz się mu poddać.

Jeśli zdecydujesz się kontynuować, odbędzie się sesja planowania zwana symulacją. Podczas symulacji:

- Radioterapeuta onkolog i technik radioterapii ustalają obszar leczenia, gdy leżysz bardzo nieruchomo i masz wykonywane zdjęcia rentgenowskie lub skany.
- Technik może wykonać tatuaż lub narysować małe kropki kolorowym tuszem na skórze, aby oznaczyć obszar. Pomagają one upewnić się, że przy każdym zabiegu jesteś ułożony(-a) dokładnie tak samo. Tatuowane kropki mają wielkość piegów i są trwałe, a oznaczenia tuszem z czasem blakną.
- Może zostać wykonana forma na ciało, która zapobiega poruszaniu się podczas leczenia. Jeśli dostajesz promieniowanie na głowę i szyję, może zostać dopasowana maska, która utrzymuje głowę w bezruchu.

Jak wygląda sesja leczenia

Większość osób otrzymuje radioterapię wiązką zewnętrzną ambulatoryjnie, czyli bez zostawania na noc.

Na każdej sesji możesz przebrać się w szpitalną koszulę, a następnie położyć się na stole zabiegowym lub usiąść na specjalnym fotelu. W pomieszczeniu będzie chłodno. Możesz zobaczyć nieszkodliwe kolorowe światła, które pomagają technikowi Cię ułożyć. Musisz pozostać bardzo nieruchomo, aby promieniowanie za każdym razem trafiało w dokładnie to samo miejsce. Samo napromienianie trwa około 1 do 5 minut, a Ty możesz normalnie oddychać.

Technik radioterapii wychodzi z pomieszczenia tuż przed rozpoczęciem zabiegu i obsługuje aparat z pobliskiego pokoju. Obserwuje Cię na ekranie lub przez okno i rozmawia z Tobą przez głośnik. Powiedz mu, jeśli poczujesz się źle lub niekomfortowo, bo może w każdej chwili zatrzymać aparat. Usłyszysz i zobaczysz, jak aparat się porusza, ale promieniowania nie poczujesz, nie usłyszysz, nie zobaczysz ani nie powąchasz. Większość wizyt trwa od 30 minut do godziny, a większość tego czasu zajmuje ułożenie Cię w odpowiedniej pozycji.

Jak często i jak długo

Większość osób ma leczenie raz dziennie, pięć dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku. Promieniowanie podaje się w serii zabiegów, aby zdrowe komórki mogły się zregenerować i aby promieniowanie działało skuteczniej. Okres od pierwszego do ostatniego zabiegu nazywa się kursem leczenia. To, ile tygodni potrzebujesz, zależy od rodzaju raka, celu leczenia, dawki promieniowania i harmonogramu.

Nie sprawi, że staniesz się radioaktywny(-a)

Ludzie często zastanawiają się, czy podczas leczenia będą radioaktywni. Radioterapia wiązką zewnętrzną nie sprawi, że staniesz się radioaktywny(-a). Możesz bezpiecznie przebywać w pobliżu innych osób, nawet kobiet w ciąży, niemowląt i małych dzieci.

Kiedy szukać pomocy wcześniej

Samo promieniowanie nie boli, ale napromieniany obszar trzeba obserwować między sesjami.

- **Zadzwoń do swojego zespołu lekarzy jeszcze tego samego dnia, jeśli** na napromienianej skórze pojawiają się pęcherze, skóra sączy się lub otwiera w żywą, surową ranę. NCI nazywa to wilgotnym odczynem (cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/skin-nail-changes); jeśli zostanie bez opieki, może się zakazić.
- **Natychmiast zadzwoń do swojego zespołu lekarzy, jeśli** Twoja temperatura osiągnie 100,4°F (38°C) lub więcej albo pojawią się dreszcze z drżeniem. MedlinePlus podaje, że zakażenie w trakcie leczenia raka to stan nagły (medlineplus.gov/ency/patientinstructions/000913.htm), i zaleca, aby od razu skontaktować się z lekarzem. Skorzystaj z pilnego numeru swojego zespołu. W nagłym wypadku zadzwoń pod numer 911 lub jedź na szpitalny oddział ratunkowy. Nie bierz najpierw leku obniżającego gorączkę, chyba że zespół lekarzy Ci to zalecił.
- **Natychmiast zadzwoń do swojego zespołu lekarzy, jeśli** masz napromienianą klatkę piersiową lub gardło, a przełykanie stało się tak bolesne, że nie możesz pić, albo nie jesteś w stanie utrzymać płynów (wymiotujesz nimi).
- **Zadzwoń do swojego zespołu lekarzy w ciągu jednego lub dwóch dni, jeśli** skóra zrobi się czerwona, ciemna, swędząca, opuchnięta, łuszcząca się lub pokryta strupami albo jeśli zacznie się nowa biegunka, pieczenie przy oddawaniu moczu lub bóle głowy. Zadzwoń także, jeśli masz trudności z dotarciem na wizyty.

Na podstawie wiarygodnego źródła

To tłumaczenie treści edukacyjnych na prosty język, oparte na źródle: Narodowy Instytut Raka. Aby uzyskać pełne i aktualne informacje, przeczytaj oryginalne źródło. Tylko do celów edukacyjnych — to nie jest porada medyczna. Zawsze rozmawiaj ze swoim zespołem opieki.

Narodowy Instytut Raka: cancer.gov/about-cancer/treatment/types/radiation-therapy/external-beam

Zaktualizowano: 2026-09-29

Masz prawo do bezpłatnego tłumacza. Szpitale i przychodnie w Stanach Zjednoczonych, które otrzymują fundusze federalne, muszą zapewnić wykwalifikowanego tłumacza bez żadnych kosztów dla Ciebie. Możesz o niego poprosić w recepcji lub przed wizytą. Nie musisz prosić członka rodziny ani dziecka, aby tłumaczył za Ciebie.

Online: cancerexplained.org/languages/pl/external-beam-radiation-therapy

Przetłumaczono z angielskiego artykułu na cancerexplained.org. Wersja angielska jest tą, która została sprawdzona ze źródłem.

Educational information only, not medical advice. An AI-assisted editorial system helped prepare this page. No named medical reviewer has reviewed it unless one is listed.

Można bezpłatnie drukować, kopiować i udostępniać bez zmian. Nie trzeba prosić o pozwolenie. Prosimy nie zmieniać treści medycznych. Źródło: cancerexplained.org. Informacje edukacyjne, nie porada medyczna.